

57.)

ACC. N:R M. 16010 : 1-7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Viola Robertson
 Härad: Berättare: Elvira Larsson, Lund
 Sockern: Lunds stad Berättarens yrke: fru
 Uppteckningsår: 1963 Född år 1891 i Lund

- Gatorna. s. 1.
- Studenterna. s. 1.
- 1:a maj. s. 1.
- Karnevalerna. s. 1.
- Firandet av kungliga. s. 1-2.
- Folkets park. s. 2.
- Stadsparken. s. 2.
- Namnsdagar och födelsedagar. s. 2.
- Barn skrändes för bäckhästen. s. 3.
- Nöjen. s. 3, 5.
- Mejerier. s. 3
- Handeln på Mårtenstorget. s. 4. *Hotorgel.*
- Bröd. s. 4.
- Maträtter. s. 4-5.
- Kläder. s. 5.
- Skolor. s. 5-6.
- Arbetslöner. s. 6.
- Svårt med maten u 1:a världskriget. s. 6
- Midsommar. s. 7.
- Cirkus. s. 7
- m.m.

Skriv endast på denna sida.

Lund i min barndom slutade vid Klosterkyrkan, Östra Mårtensgatan, Södergatan och Bredgatan. Sedan började landet med jordbruk. Södergatan var den stora affärsgatan; där låg de största affärerna och där bodde de rikare och professorerna, som också bodde kring Sandgatan och universitetet.

Studenterna söp väldigt mycket, men det var mest punsch de drack. Det var mest på mornarna man hörde av dem när de gick hem, och då sjöng och skrek de. Polisen vågade aldrig röra dem. Ibland slogs de med andra ungdomar, mest från landet. Men det har jag aldrig sett utan bara hört talas om. Det var väl mest om flickor.

Första maj gick man finklädad till Lundagråd för att höra studenterna sjunga.

Karnevalerna var roliga. Karnevalen var en stor sensation. Det var mängder av folk som stod utefter gatorna för att titta på. I karnevalståget var det mest historiska personer som Gustav Vasa. Sedan fanns det dansbanor också och skräckkällare, men dit vågade jag aldrig gå.

När kung Oscar fyllde år - jag minns inte om det var ~~xx~~ 50 eller

60 år - hade de satt upp en stor transparang på rådhuset. Förr så satte man de kungliga mycket högre än nu. Det fanns alltid porträtt av kungar och drottningar i hemmen; det hade vi också i mitt hem.

Vi bodde på Väster, och när jag var en sex år blev Folkets park till. Det var en plantering, och där fanns servering och en dansbana, där man dansade om sommaren. Dit kom folk både från landet och stan. Jag brukade få följa med mamma och pappa dit på söndagseftermiddagarna. Jag tror det var första maj som dansen i Folkets park började. Då var det demonstration där också och tal.

På sommaren kunde man gå till Stadsparken också och dricka kaffe och höra på musik. Det var i en paviljong, som låg där lekplatsen är nu. Det var regementsmusik och mest revybitar.

Det var mera hemliv förr, mera sammanhållning. Man var mera religiös och läste bibeln ofta och psalmboken också.

Vi firade inte namnsdagar här utan bara födelsedagar. Jag minns inte om man fick kaffe och blev uppvaktad på ^mborgonen men ens bekanta kom och gratulerade.

Man sjöng mycket på den tiden, för man hade ingen radio och man berättade historier och sagor (fru Larsson kunde inte erinra sig vilka sagor som berättades, inte heller varifrån man hade fått dem). Men jag minns hur mor sa till oss att vi skulle akta oss för brunnarna för där fanns bäckhästen. Där fanns utanför stan hus som var rivna men brunnarna var kvar och vi brukade leka där, och det var väl de mor ville skrämma oss för.

Det roligaste jag visste när jag var 15-16 år var att dansa. Men klockan 8 måste jag vara hemma. Jag tyckte inte om att gå till Folkets park, för där söp pojkarna så och spelade kort. Så när jag blev lite äldre brukade jag och några flickor åka till Malmö och gå till Concordia-trädgården. Det är säkert en 15 år sedan den revs nu. Det var ett fint ställe, och där var det uppträdande också. Det var mest artister som sjöng revybitar. Pojkarna var finare där än i Folkets park, de drack inte och var mest tekniker.

Mjölken var billig. Man gick och hämtade den på mejerierna, ett låg vid Stadsparken och ett vid Kiliansgatan. De fanns hela min barn-
dom.

Kött lönkte man i slakterierna. Saluhallen var inte byggd när jag var liten. Man kunde köpa kött på Stortorget också. Köttet såldes där i vagnar, där ena långsidans vägg kunde fällas ner och bli disk. Osten såldes i likadana vagnar.

På Mårtenstorget fanns det lite nöjesliv med en karusell och musik på harmonika. Man kunde köpa knäck i en strut för 1 öre och klubbor.

Min mormor bodde på landet utanför stan och hade jordbruk, så hon bakade bröd som vi fick. Det var stora, svarta, långa och breda bröd och runda kakor. De fick ligga i träkistor, och där höll de sig en månad, fast de blev ju bra hårda. Men det var gott ändå. Men de flesta köpte nog sitt bröd. Det fanns ganska många bagerier. Vetebröd åt vi mest när det var fest och då särskilt om julen. Då fick barnen en julhögmed sirapsbröd och vetebröd, och det fick man äta när man ville.

På mornarna åt man bröd, men jag minns inte om man drack kaffe eller mjölk. Vi hade alltid stora keramikmuggar stående på köksbordet, så vi kunde dricka när vi ville. Till frukost åt man mest stekt sill och

potatis. Till middag var det ofta soppa och salt fläsk. Man använde mycket salt fläsk. Kvällsmaten kallade vi merafton och då åt man rågmjölsgröt med sirap. Havregrynsgröt fanns inte då.

Mor var väldigt duktig att sy, så vi var alltid fint klädda. Mor köpte tyg och sybehör hos Ingrid "Röra". Hon kallades så men jag minns inte vad hon egentligen hette. Hennes affär låg på Klostergatan på samma sida som Svenska handelsbanken. När jag var en 17 år blev matrosmössorna vanliga både för flickor och pojkar. Pojkar och flickor hade olika montering av banden på matrosmössorna. Vi flickor hade flätorna hängande men ibland, när man ville vara fin, satte man upp dem över huvudet i margaretaflätor. Första gången jag satte upp flätorna åkte vi tåg ut till Bjärred, där vi dansade. De spelade på harmonika. Det var många från stan som åkte dit ut, och så badade man samtidigt.

Vid Folkets park fanns en damm, som vi åkte skridskor på. Skridsorna var av trä och överklädda med tunn plåt. Vi hade tråkälkar också men inga sparkar.

Småskolan gick jag igenom i Klosterskolan. Läraren hette Nilsson.

Han var mycket snäll. Han sa att de som kunde läsa skulle lära de andra. Varje elev hade en griffeltavla med en hartass. Men det fanns en stor tavla längst framme i klassrummet också. ABC-bok hade vi. Jag minns inte så mycket mer av den än att det fanns en tupp i den som värpte en femöring ibland. Det var mycket pengar. Det blev fem knäck. På Råbygatan gick jag i folkskolan, och sedan gick jag i Tekniska skolan, då jag var över 13 år. Där hade vi frihandsteckning - vi ritade efter gipser -, uppsatsskrivning, räkning, välskrivning och bokföring. Där gick jag 4 terminer. Lektionerna var på kvällarna mellan 7 och 9. Det kostade en slant att gå där, och man fick hålla sig med böcker själv.

Jag gifte mig ganska ung. Min man var tekniker och hade bara 25 kr i månaden. Det var inte mycket, men vi klarade oss, och allt var ju mycket billigare. Ett kilo skinka kostade ju bara 1,50. Sedan började min man på bank och då fick vi det mycket bättre. Men under första världskriget var det svårt med maten. Jag stod i matköer nästan varje dag, och jag minns att jag plockade säd där S:t Lars nu ligger och malde hemma och bakade små bröd. Ärtor plockade jag också utanför stan.

På midsommaraftonen brukade för ungefär 30 år sedan en del husägare sätta upp en midsommarstång på sina gårdar, och då fick vem som helst gå in och dansa midsommardansen.

När cirkus kom till Lund för ca 60 år sedan, tog de in på gamla ridskolan på Kattesundsgatan (numera bilverkstad) . Det var bland andra Cirkus Madigan.